

[Glensgård]

erhvervene selv betaler for en gennemgang af de ulykkesrapporter, idet sådanne rapporter i de fleste tilfælde medfører, at der foretages en konstruktionsændring af det undersøgte materiel, og derfor egentlig virker som en produktudvikling.

Med disse bemærkninger — hvis der ellers skulle være et par stykker, der har hørt dem — vil jeg indstille, at man stemmer for de af fremskridtspartiet stillede ændringsforslag.

Ministeren for offentlige arbejder (Niels Matthiasen):

Jeg kan med tilfredshed konstatere, at et stort flertal af tinget er enig i det af mig stillede ændringsforslag til § 2, og at et stort flertal i tinget også fastholder princippet om, at Danmarks Gasmateriel Prøvning skal hvile i sig selv, og at de direkte interesserede grupper skal afholde udgifterne ved virksomheden.

Derfor er jeg noget forundret over hr. Glensgårds udtalelser og fremskridtspartiets ændringsforslag, fordi lovforslaget, således som det foreligger fra ministeriets side, indebærer, at producenterne af gasmateriel fortsat skal betale udgifterne ved prøvning og godkendelse af materiel, mens gasleverandørerne skal betale den resterende del af Danmarks Gasmateriel Prøvnings virksomhed, som primært er til fordel for gasleverandørerne. Det vil altså sige, at skatteyderne ikke direkte skal betale noget til Danmarks Gasmateriel Prøvning.

Hermed sluttede forhandlingen.

Ændringsforslag nr. 1

forkastedes med 121 stemmer mod 22; 4 medlemmer stemte hverken for eller imod.

§ 1, ændringsforslag nr. 2 om en ny affattelse af § 2 og § 2 i den ændrede affattelse vedtoges uden afstemning.

Lovforslagets overgang til tredje behandling vedtoges uden afstemning.

Første næstformand (Grete Hækkerup):

Jeg foreslår, at lovforslaget går direkte til tredje behandling uden fornyet udvalgsbehandling. Hvis ingen gør indsigelse mod

dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

Anden behandling af forslag til lov om ændring af lov om arbejdsformidling og arbejdsløshedsforsikring m.v. (Bortfald af 18 års aldersgrænsen for medlemskab, halvårlige reguleringer af arbejdsløshedsdagpenge, ophævelse af det generelle maksimum for arbejdsløshedsdagpenge, nedsættelse af ventetiden for ret til dagpenge, ophævelse af det særlige arbejdskrav for 22-årige m.v.).

(Lovforslag nr. 74. Fremsat 25/2 75. Første behandling 27/2 75. Betænkning 23/5 75).

Der var stillet 23 ændringsforslag i betænkningen.

Uden for betænkningen var der stillet følgende ændringsforslag:

Af *Jørgen Jensen* (DKP):

Til § 1.

1) Nr. 4 affattes således:

„4. § 47 affattes således:

„§ 47. Dagpengene kan højst fastsættes til et sådant beløb, at det for en uge svarer til en ugeløn ved fuld sædvanlig arbejdstid med den af Danmarks Statistik offentliggjorte timefortjeneste (inkl. dyrtidstillæg og produktionstillæg) for det enkelte fags arbejdere i hovedstaden i nærmest forudgående kvartal.““

2) Efter nr. 5 indsættes som nyt nummer:

„01. § 51, stk. 1, affattes således:

„Dagpenge kan til det enkelte medlem højst udbetales med et beløb, der svarer til medlemmets hidtidige arbejdsfortjeneste, og beløb, hvormed arbejdsfortjenesten inden for vedkommende fag senere er ændret i henhold til registreret lønudvikling. Dagpengene kan dog ikke være mindre end fagets mindstebetaling. Der opspares feriepenge i forhold til udbetalte dagpenge i henhold til gældende ferielov.““

3) Efter nr. 8 indsættes som nyt nummer:

„02. § 64 udgår.“

Lovforslagets paragraffer, ændringsforslagene og spørgsmålet om lovforslagets

overgang til tredje behandling sættes til forhandling under ét.

Kaj Poulsen (S):

Det er med stor tilfredshed, socialdemokratiet nu ser, at dette lovforslag omsider bliver gennemført, og det er med overordentlig store glæde, vi kan konstatere, at partier, der normalt betegnes som midterpartier, er villige til fortsat at medvirke til at rette en så åbenbar social skævhed, som dette lovforslag tager sigte på at løse.

De menneskelige og familiemæssige ulykker, som vi ved at arbejdsløsheden skaber, ved vi godt at vi ikke løser ved gennemførelsen af disse ændringer af loven, men hvis man vedtager forslaget om de to årlige reguleringer, kan man mildne de problemer især af økonomisk art, der opstår ved arbejdsløsheden.

Den kynisme over for de arbejdsløse, som lægges for dagen af visse borgerlige partier, klæder efter min opfattelse ikke dansk demokrati. Sidst folketinget behandlede et forslag af lignende art, var der næsten ingen grænser for, hvor stor en forståelse de borgerlige partier havde for de arbejdsløses problemer. Jeg tænker her på fremskridtspartiet, venstre og det konservative folkeparti, men det var selvfølgelig også lige før valget blev udskrevet og man skulle ud på stemmefiskeri. Da man fra de tre partiers side havde set arbejdsløshedsstatistikken og set, at over 100.000 vælgere var afhængige af en retfærdig behandling fra folketingets side, var der ingen grænser for de tre partiers sociale holdning. Da næsten kappedes de om at komme først op at stå, da en ekstra regulering af dagpengesatsen skulle gennemføres til de arbejdsløse. Denne form for politik klæder bestemt ikke dansk demokrati.

Folketinget havde for et par måneder siden finanslovsforslaget for 1975-76 til debat, og her skal det nok bemærkes, at det var den forrige regering, altså venstre-regeringen, der havde udformet og fremsat dette finanslovsforslag. Af dette forslag kunne det ses, at venstre dengang havde samme opfattelse som socialdemokratiet. Denne holdning har venstre nu revideret. Det kunne være interessant at få at vide, på hvilke områder de arbejdsløses vilkår er blevet ændret, så det kan begrunde en sådan radikal ændring af venstres holdning, idet man nu går imod

det, man selv havde planlagt at gennemføre, hvis venstre havde haft regeringsmagten.

Det i betænkningen under punkt A nævnte problem om indførelse af arbejdsløshedsforsikringsordning for selvstændige erhvervsdrivende er epokegørende for denne lovgivning. Ingen andre regeringer har taget et sådant initiativ, selv om det både fra venstres og konservatives side næsten er det eneste saliggørende at kunne fortælle selvstændige erhvervsdrivende, hvor godt man nu vil gøre det for dem. Men denne godgørenhed fra de tre partiers side har indtil nu kun vist sig at være snak; realiteterne kommer her og nu fra socialdemokratiet, det radikale venstre og kristeligt folkeparti. Så kan det jo blive interessant at se, om de to partiers vilje er til stede, når sådanne forslag skal gennemføres.

Socialdemokratiet lægger ligeledes stor vægt på de to øvrige punkter, som er nævnt i betænkningen, nemlig de særlige regler for nyuddannede, som kun kan modtage dagpenge i 180 dage inden for det første år efter uddannelsens afslutning, og de værnepligtiges mulighed for efter endt tjenestetid at få ret til dagpenge. Socialdemokratiet ønsker denne 180 dages regel fjernet og de værnepligtiges forhold til denne lov undersøgt, således at man kan gennemføre en retfærdig løsning på dette område.

Hvad angår de af SF stillede ændringsforslag, så er der her et klart bevis for, hvad overbudspolitik er fra dette partis side som fra de partier, som ligger til venstre for socialdemokratiet. Jeg skal her nævne nogle eksempler.

Når socialdemokratiet foreslår 2 årlige reguleringer af dagpengesatserne, så foreslår SF 4. Når socialdemokratiet foreslår halvering af ventetiden til at opnå ret til dagpenge fra 12 til 6 måneder, ja, så foreslår SF ventetiden sat til 3 måneder. Når socialdemokratiet foreslår det ugentlige minimum sat til 15 timer, ja, så foreslår SF det sat til 10. Sådant kunne man tage næsten paragraf for paragraf i de af regeringen foreslåede ændringer i denne lov og se, hvordan SF ser bort fra de politiske muligheder; man ønsker kun at bruge folketinget som reklamebureau for en dårlig overbudspolitik.

Jeg synes lige, jeg skal nævne, at vi i en pressemeddelelse i morges har modtaget et særdeles udokumenteret standpunkt fra

[Kaj Poulsen.]

venstres repræsentant, hr. Røtzler Møller, som i en artikel skriver, at man ikke kan få folk i arbejde, fordi man hæver arbejdsløshedsunderstøttelsen. Jeg kunne tænke mig, at vi fik dokumenteret det her i salen, at det ikke er muligt at få folk i arbejde på grund af en høj arbejdsløshedsunderstøttelse. Hvis det virkelig er tilfældet, så må vi prøve at se på sagerne, men jeg tvivler på det.

Johan Philipson (V):

Hr. Kaj Poulsen stillede mig et spørgsmål, som han i øvrigt godt kender svaret på, for forholdet var jo dengang, at der var to tanker fremme, den ene var at indføre halvårslige reguleringer, og den anden var at fremskynde de forhøjede dagpenge. Fremskyndelsen af de forhøjede dagpenge har jo den fordel, at de kunne få hurtig virkning. Det andet, en halvårlig regulering, har det minus ved sig, at det i den grad er afhængig af, hvilke lønstigninger vi i øvrigt måtte regne med i Danmark.

Nu ser det altså ud til, at forslaget om de halvårslige reguleringer vedtages med de radikales og kristeligt folkepartis stemmer, og så får vi altså den situation, at de normal-lønnede nu fra 1. januar 1976 får 90 øre mere i timen, hvorimod de arbejdssøgende, de ledige, vil få mulighed for at få en fremgang på 163 øre i timen. Så kan vi jo skifte mange ord om, hvilken indflydelse det vil få på mange ting, men tilbage bliver alligevel, at det efter min opfattelse ikke er en særlig god løsning, at arbejdsløshedsunderstøttelsen er større end den arbejdsindtægt, man kan tilbyde de arbejdssøgende. Vi kommer jo gang på gang i den situation at måtte bede dem, der har haft et højere betalt arbejde og nu er blevet arbejdsløse, om at gå i arbejde til en lavere løn, og det er der selvfølgelig ingen der er synderlig begejstret for, det kan ingen forbavses over.

Jeg skal kun for en ordens skyld sige, at venstres stillingtagen til resten af forslagene i realiteten hænger på den kendsgerning, at vi efter vor mening ikke har fået tilfredsstillende svar fra landsarbejdsnævnet, således som det sædvanligvis er skik og brug, til afklaring af de problemer, som en lang række af ændringerne drejer sig om, men at vi da i øvrigt sammen med andre vil erklære vor

sympati for løsningen af spørgsmål for de selvstændige og for de unge og i øvrigt også for de hjemsendte værnepligtige.

Må jeg sige om spørgsmålet om deltidsarbejde, at den arbejdstidsnedsættelse, vi fik pr. 2. december 1974 omfattede mig bekendt ikke deltidsarbejde. Jeg er i hvert fald ikke i stand til at overskue konsekvenserne af, at man nu nedsætter kravet til deltidsarbejde fra 20 timer til 15 timer.

Derfor bliver der tilbage af de forslag, som venstre kan støtte, at vi sletter det hårde arbejdskrav for de unge under 22 år, som vi har haft hidtil, således at de får et arbejdskrav i lighed med andre i dette land.

Vi får nu en lovgivning, hvor det på en lang række punkter vil være sådan, at virkningerne kan man efter min mening kun skønne om — her tænker jeg først og fremmest på den foreslåede ændring vedrørende deltidsarbejde, hvor timetallet bliver nedsat fra 20 timer til 15 timer.

Glensgård (FP):

Hvis dette makværk af et politisk forlig skal danne skole for fremtidigt politisk samarbejde mellem disse parter, så håber jeg ikke, at det samarbejde kommer til at vare ret længe. Vi står over for et ikke gennemarbejdet lovforslag, som på grund af raslen med ministertaburetter har fundet en tilslutning.

Fremskridtspartiet havde gerne medvirket til at tage hele dette lovgivningsområde op til en samlet vurdering på grund af det uhyggeligt store antal af eksisterende paragraffer og deres uoverskuelighed. Forslaget, som det i dag fremtræder for folketinget med de stillede ændringsforslag, er et ganske normalt socialdemokratisk, uoverskueligt arbejdsmarkedsforslag.

Fremskridtspartiet vil stemme for ændringsforslag nr. 3, 5, 10, 20, 22 og 23 og stemme imod de øvrige ændringsforslag.

Til ændringsforslagene nr. 2 og 15 vil der komme en delvis tilslutning i min gruppe. Vi løser ikke det ulykkelige arbejdsløshedsproblem eller den arbejdsløshedsramtes daglige problemer ved blot at plukke en lille smule i dette lovgivningskompleks, vi løser dem ved at tage dem op i en samlet helhed. Skal vi virkelig hjælpe den arbejdsløshedsramte, som i de senere år i lighed med alle andre i dette samfund har været plaget af

[Glensgaard.]

indkomsts-katten, så sker det kun ved afskaffelsen af denne uhyrlighed. Når det er sket forhåbentlig inden for ganske få år, vil vi ikke få de problemer for de arbejdsløse, som vi står med i dag, vi vil nemlig ikke få de 150.000 arbejdsløse mennesker.

For det må stå helt klart, at den arbejdsløshedsramtes situation ikke eller i hvert fald kun i et meget begrænset omfang er selvforskyldt. Hovedparten af de arbejdsløshedsramte er mennesker, der uforskyldt er blevet kastet ud i arbejdsløsheden. Vi kan kun klandre folketinget for denne situation, og så er det jo meget nemt, at vi ved at gennemføre et sådant politisk makværk som det foreliggende forsøger at vaske vore hænder ved at udtage enkelte problemer af et helt lovgivningskompleks.

Da arbejdsministeren fremsatte forslaget, hvori de halvårslige reguleringer var indeholdt, var det med ønsket om, at disse reguleringer allerede skulle træde i kraft pr. 1. april. Men nu har arbejdsministeren i hvert tilfælde fået et flertal for de halvårslige reguleringer ved en politisk studehandel; begrundelsen for de radikale og kristeligt folkeparti for at træde ind som stemmekvæg mangler jo totalt, men ministeren har vist disse to partier den gestus, at reguleringen pr. 1. oktober ikke kommer til udbetaling før 1. januar 1976. Altså har vi igen et helt år imellem udbetalingerne regulering. Mon ikke også ministeren mangler helt reelle begrundelser for, at de 2-årige reguleringer nu skulle gennemføres?

Som sagt ønsker fremskridtspartiet dette lovkompleks taget op, således at paragrafuoverskueligheden ikke længere skal være et våben for skiftende regeringer. Forholdet mellem arbejdsløshedsforsikring og sygesikring må ligeledes drøftes under et sådant kommende lovgivningsarbejde.

Som det fremgår af disse bemærkninger, ønsker fremskridtspartiet ikke at medvirke til lovforslagets gennemførelse og vil stemme om ændringsforslagene som allerede nævnt.

Ingomar Petersen (RV):

Det radikale venstre, socialdemokratiet og kristeligt folkeparti har ganske rigtigt her indgået et forlig om denne vigtige lovgivning, og vi håber også, at et flertal her i folketinget vil stemme for disse ting.

Fra det radikale venstres side har det været en betingelse for at gå ind i dette forlig, at det nu langt om længe lykkedes at få mulighed for at få indført en arbejdsløshedskasse for de selvstændige erhvervsdrivende. Det har været en urimelighed, at de selvstændige erhvervsdrivende, som mange gange har måttet opgive deres virksomhed og ikke mindst under de nuværende vanskelige beskæftigelsesforhold har haft vanskeligt ved at få arbejde, hvis de ikke var i besiddelse af formue, har været henvist til at gå på socialkontoret. Disse mennesker har igennem et langt liv været med til igennem deres skatter at betale til lønmodtagernes arbejdsløshedskasser, og vi finder det helt rimeligt, at dette problem nu langt om længe bliver løst.

Ligeledes har vi ønsket, at hele arbejdsløshedslovgivningen virkelig blev taget op til et seriøst og grundigt udvalgsarbejde. Jeg tror, vi alle må erkende, at der findes mange urimeligheder i lovgivningen i dag, også urimeligheder i relation til anden lovgivning, til sociallovgivning osv. Jeg tror, det er på tide, at vi virkelig får drøftet dette og gjort noget ved det.

Vi finder fra det radikale venstres side, at når der skal laves ny lovgivning inden for arbejdsløshedslovgivningen vedrørende selvstændige erhvervsdrivende, så er det rigtigst, at noget sådant ikke gennemtrumfes her i folketinget af et lille flertal, men at et stort flertal i dette ting, heriblandt også socialdemokratiet, kan være med til det og være positivt indstillet over for det.

Det skal ikke være nogen hemmelighed, at slettelsen af 90 pct.s reglen ved fastlæggelse af det generelle dagpengemaximum har vi ikke ønsket gennemført. Der er da også opnået enighed om, at man ikke skal gøre det på nuværende tidspunkt.

Vi finder det rimeligt at få halveret ventetiden for at kunne opnå dagpengeret fra 12 til 6 måneder, og vi finder det også rimeligt at få indført de halvårslige reguleringer. Jeg forstår ikke rigtig hr. Johan Philipsens modstand mod dette; jeg erindrer i hvert tilfælde, at lige inden der skulle være valg, foreslog man fra venstre-regeringens side tidspunktet fremrykket til 1. januar, hvor der vitterlig først skulle have været en regulering pr. 1. april. Det tilsluttede hele folketinget sig. Dengang fandt venstre-regeringen

[Ingomar Petersen.]

en rimelighed i dette, men nu er det, som om man ikke har så meget lyst til det. Forliget indebærer, at reguleringen ikke kommer til at ske nu pr. 1. oktober, men til 1. januar, og det er faktisk nøjagtig det samme som det, venstre-regeringen i sin tid foreslog, så dér synes jeg ærligt talt, at venstre skulle overveje sin stilling og vurdere, om de egentlig ikke af hensyn til fortiden burde stemme for dette.

At vi skal have forbedret forholdene for de værnepligtige, både de militære og de civile, som hjemsendes uden at kunne få arbejde, er en ting, jeg håber mange kan være enige med os i. Men der er mange problemer i det, og derfor har vi fundet det rigtigst, at dette problem nu bliver løst efter et indgående og hurtigt udvalgsarbejde. Med hensyn til afstemningerne kan jeg sige, at det radikale venstre kan stemme for det, mindretallet, socialdemokratiet, det radikale venstre og kristeligt folkeparti, er gået ind for, og at vi må stemme imod de af andre partier stillede ændringsforslag i betænkningen og imod det ændringsforslag, som uden for betænkningen er stillet af det kommunistiske parti.

Ninn-Hansen (KF):

Det konservative folkeparti har to aldeles afgørende indvendinger imod det, forligspartierne foreslår. Den ene indvending er, at man derved vil udjævne forskellen mellem dem, der er i arbejde, og dem, der ikke er i arbejde, endnu mere. Vi kender alle problemerne, vi hører om dem fra alle sider; det er jo ikke alene arbejdsgivere, der taler om vanskelighederne ved at skaffe beskæftigede, fordi man allerede i dag har udlignet forskellen mellem lønnen og understøttelsen meget stærkt, det er også sådan, at folk, der er beskæftiget, synes, det er urimeligt, at det med de udgifter, de har i forbindelse med deres arbejde, er så lidt ekstra, de tjener ved dette. Og det burde dog være en given ting, at det skal kunne betale sig at arbejde.

Den anden indvending, vi har, er, at gennem disse forslag, som vi altså må stemme imod, fjerner man sig endnu mere fra forsikringsprincippet, og vi må tage som en kendsgerning, at der er meget lidt forsikring tilbage i forbindelse med arbejdsløshedsunderstøttelsen. Derimod er der kolossalt megen

administration: hvad koster det ikke alene — måske kan arbejdsministeren oplyse noget om det — i administration at overflytte fra den ene kasse til den anden? Og er det en hensigtsmæssig administration med hele det virvar, som arbejdsløshedslovgivningen er nu, at fortsætte på denne måde?

Så vidt jeg ved, dækkes understøttelsen i dag for 85 pct.s vedkommende af det offentlige — arbejdsministeren må korrigere mig, hvis tallet ikke er rigtigt — og tilbage er altså til at bære denne forsikringsordning ca. 15 pct. Vil det dog ikke være langt bedre at få ændret hele denne lovgivning, at få gennemført en ordning, således at vi får en almindelig, alle omfattende arbejdsløshedsforsikring, hvor alle, hvis de bliver arbejdsløse, har ret til at få et minimumsbeløb? De, der ønsker mere, kan så tegne en forsikring, og hvis sådanne forsikringsmuligheder ikke foreligger i dag, kan de jo blive oprettet. Det tror jeg er en meget bedre vej, men må selvfølgelig erkende, at det er noget, man ikke kan vedtage på en eftermiddag. Man må altså gennemføre denne ordning, men det konservative folkeparti er i hvert fald interesseret i en sådan fuldstændig ændring af arbejdsløshedslovgivningen og ønsker det drøftet. Forligspartierne har nedsat et udvalg; jeg synes, det kunne være udmærket, hvis udvalget ville drøfte ændringer af den karakter, så var der noget mening i det, et perspektiv i det.

Derimod forstår jeg ærlig talt ikke, at man finder et udvalg nødvendigt til at drøfte de problemer, der er nævnt i forbindelse hermed. Vi har arbejdsministeriet og andre med kendskab til dette område, der jo udmærket sammen med folketingsudvalget kunne udføre arbejdet, sådan at vi kunne gennemføre de ting, som man nu vil have et udvalg til at se på.

Jeg så, at et stort dagblad — det var vist BT — roste kristeligt folkeparti, fordi kristeligt folkeparti havde sørget for, at de selvstændige erhvervsdrivende nu kommer med ind under ordningen, så de kan få arbejdsløshedsdagpenge. Jeg tror da nok, der er grund til at rose kristeligt folkeparti, men bladet havde måske overset, at det ikke er en ordning, der gennemføres nu, foreløbig ligger den kun i et udvalg. Men jeg håber, at bladet kan opretholde rosen til kristeligt

[Ninn-Hansen.]

folkparti, og vil gerne sige, at vi er parat til at gennemføre denne ordning i denne samling.

Jeg går ud fra, at vi får en septembersamling, og at arbejdsmarkedsudvalget skal arbejde med arbejdsmiljøloven — der er vel ingen, der forestiller sig, at den skulle være færdig inden den 6. juni, hvor der skal afgives betænkning — og jeg synes, det var passende, hvis man også tog spørgsmålet op om at placere de selvstændige erhvervsdrivende inden for arbejdsløshedsforsikringsordningen. Og så tror jeg faktisk, at BT næste gang vil kunne rose i hvert fald et flertal i folketinget, for jeg er overbevist om, at der er et flertal for at placere de selvstændige erhvervsdrivende dér med det samme, og jeg vil gerne have, at vi mellem anden og tredje behandling drøfter en sådan fremgangsmåde.

Endvidere skal jeg sige, at jeg er forundret over, at der ikke er bredere tilslutning til det forslag, de værnepligtige har stillet om at få forbedret deres vilkår. Jeg opfattede det sådan, at vi kan forvente støtte fra fremskridtspartiet i den sag, og det takker jeg for, men det er egentlig mærkværdigt, når man tænker på, hvor dårligt vi behandler de værnepligtige, den sjettedel af en ungdomsårgang, der bliver tvangsudsikret og undertiden tvangsudsikret til en senere arbejdsløshed, at de skal gå og vente på at få en understøttelse, når de kommer hjem. Når de værnepligtige, som vi ikke har behandlet for godt i øvrigt, kommer med et sagligt og godt forslag, forstår jeg ikke, at man siger: det kan gå i udvalg. Det er jo ikke store ord og fedt flæsk, der er brug for i den forbindelse, det er faktisk, at man gennemfører noget, der gør, at de unge, der kommer hjem i dag og på grund af indkaldelsen er arbejdsløse, får en støtte og ikke skal gå og vente på den igennem lang tid. Jeg håber ikke, at det sidste ord er sagt i denne sag, men at folketinget vil vise blot en rimelig anstændighed i forholdet til den gruppe, der i dag lønsmæssigt ligger et langt, langt stykke under den løn, de kunne have ved at arbejde: at man så i hvert fald giver dem denne lille støtte, at de kan få en understøttelse i tide.

Vedrørende de øvrige ændringsforslag skal jeg blot sige, at vi kan stemme for en

del af forligspartiernes ændringsforslag, bl.a. det, der omfatter de unge, og vi kan stemme for det forslag, der er stillet vedrørende deltidsarbejde; vi lægger vægt på, at det bliver sådan her i landet, at deltidsarbejde bliver en almindelig ting, for det er med til at sikre, at mange — og det er selvfølgelig især kvinder, der bedst kan være beskæftiget i erhvervslivet igennem et deltidsarbejde — bliver placeret rimeligt og naturligt i billedet, og dertil mener vi hører, at man også igennem denne lovgivning er med til at fastlægge, at deltidsarbejde er en fornuftig ting.

Henning Philipsen (SF):

Man bliver, hvis jeg må gøre den indledende polemiske bemærkning, næsten rørt til tårer, når man hører en tidligere konservativ forsvarsminister stå og fortælle om, hvor svært det værnepligtige mandskab har det, som er indkaldt til militærtjeneste, og hvor hårdt det er for dem. Det kunne man jo meget nemt komme om ved ved ganske simpelt at ophæve værnepligten, men heri tror jeg nu ikke jeg får tilslutning fra hverken hr. Ninn-Hansen eller flertallet i folketinget, i hvert fald for nærværende. Det ville være den nemmeste måde at gøre det på, så ville disse unge mennesker ikke være belastet med det, de er belastet med i øjeblikket.

Men må jeg dernæst føje til, at af debatten indtil nu og også af udvalgsarbejdet har jeg i hvert fald konstateret en afgrundsdyb forskel i holdningen, når man f.eks. i forbindelse med valgkampen udtalte sig om, hvor meget man havde tilovers for de arbejdsløse, og når man f.eks., da man foretog indgreb i overenskomstsituationen, udtalte, at det var af hensyn til de arbejdsløse, man foretog disse aktioner, og så holdningen i den situation, vi er i nu, hvor vi på baggrund af et udvalgsarbejde skal opleve, at alle disse store ord og alle de store poser med hensyntagen til de arbejdsløse, dem har man for så vidt ikke så forfærdelig meget at fylde i, når det kommer til stykket.

Man har nemlig ikke villet acceptere dette som princip, at det at være arbejdsløs er undtagelsestilstanden fra det normale, som er at have arbejde, og i konsekvens heraf ganske enkelt at yde erstatning for tabt arbejdsfortjeneste. Det, der ville være

[Henning Philipsen.]

det rigtige, var at anlægge den holdning, at erstatning for tabt arbejdsfortjeneste er et princip. I stedet for nægter man nu f.eks. at slette 9/10 reglen, idet man stadig væk mener, at selv om mennesker uskyldigt bliver arbejdsløse, bliver kastet ud i en arbejdsløshed, som de ikke har bedt om, så skal der her foruden den skade, det volder, føjes den spot til, at de skal gå ned i indkomst, skal betale for, at de er blevet arbejdsløse, som følge af at samfundet økonomisk opererer med en arbejdsløshed. Det er det, jeg kalder at føje spot til skade. Og når så hele den økonomiske udvikling og mange andre ting, vi har diskuteret her i salen, klart beviser, at det er for dyrt for et samfund som det danske at have arbejdsløshed, så forekommer holdningen mig at være næsten blasfemisk i forhold til de arbejdsløse.

Jeg skal om ændringsforslagene her til anden behandling sige, at vi hellere havde set, at man i stedet for nu at indgå dette snævre forlig om at gå ned fra 18 til 17 år havde bibeholdt ministerens forslag om, at man bare skulle være udskrevet lovligt af folkeskolen for at kunne opnå arbejdsløshedsdagpenge.

Jeg skal ikke sige så forfærdelig meget mere ud over, at vi naturligvis anbefaler vore egne ændringsforslag, som er identiske med det forslag nr. 69, vi i sin tid fremsatte og havde til første behandling, men som af praktiske grunde nu indgår som ændringsforslag til dette lovforslag, simpelt hen fordi det er den mest praktiske arbejdsform.

Men derudover vil vi anbefale at stemme for det af det kommunistiske parti uden for betænkningen stillede ændringsforslag, ligesom vi vil stemme for det ændringsforslag, der er stillet af VS.

Men alt i alt mener vi, at dette her i sig selv nok kun er lapperi. Det eneste rigtige er at knæsette princippet om erstatning for tabt arbejdsfortjeneste, før yder man ikke arbejdsløse borgere i dette land fuld retfærdighed.

Svend Erik Sørensen (KrF):

Lovforslaget sigter på at bedre de arbejdsløses kår, det, vi ganske rigtigt har sagt så meget om under valgkampen, og det har derfor haft vor fulde bevågenhed under udvalgsarbejdet. Vort hovedprincip i kristeligt

folkeparti er fremdeles, at det skal kunne betale sig at arbejde. Det siger vi, uden at vi ønsker at diskriminere nogen i denne sammenhæng; det er noget, vi trods alt fortsat går ind for, og derfor sagde vi også allerede under førstebehandlingen helt klart nej til ophævelsen af 9/10 reglen.

Vi har kunnet gå med til de to årlige reguleringer, når det først får virkning fra 1. januar 1976. Kristeligt folkepartis ønske om, at aldersgrænsen skulle fastsættes til de 17 år, er blevet imødekommet, og det hilser vi med glæde; vi tror, det er et vigtigt element i denne sammenhæng.

Der er i lovforslaget mange positive ting, når det gælder at forbedre de unge arbejdsløses uhyre vanskelige kår; specielt vil vi pege på slettelsen af det særlige arbejdskrav for de ledige under 22 år.

Vi har gentagne gange gjort opmærksom på, at de selvstændige erhvervsdrivende er meget dårligt stillet under arbejdsløshed. Vi ønsker derfor, at deres forhold tages op til behandling snarest, således som det fremgår af betænkningen at det vil ske. Vi vil være med til at støtte et lovforslag herom allerede i den kommende samling.

Også de værnepligtiges forhold ønsker vi taget op til behandling hurtigst muligt, det skylder vi dem ikke mindst nu, hvor så mange af de unge går fri for værnepligten.

Vi er jo ikke uvant med ret så voldsomme udfald fra fremskridtspartiets side, også af personlig art, men når man bruger betegnelsen stemmekvæg om kristeligt folkeparti og i samme forbindelse antyder, at kristeligt folkeparti har været udsat for en raslen med ministertaburetter, vil vi gerne bede fremskridtspartiet og hr. Glensgård dokumentere denne påstand, ellers er den som så mange andre påstande fremført af dette parti helt urimelig. Vi vil bede hr. Glensgård om at dokumentere de oplysninger, han måtte være i besiddelse af i denne sammenhæng, vi kender dem i hvert fald ikke.

Kristeligt folkeparti vil stemme for lovforslaget med de af arbejdsministeren foreslåede ændringer ved tredje behandling, og vi gør det uden at være præsenteret for lokkemad af nogen art, heller ikke med henblik på ros hverken af B.T. eller andre blade, men udelukkende fordi vi finder dette lovforslag — med alle dets mangler naturligvis, for intet er fuldkomment i denne verden —

[Svend Erik Sørensen.]

trods alt socialt retfærdigt og i overensstemmelse med vort programs grundidé, når det gælder at støtte de svage i vort samfund.

Jørgen Jensen (DKP):

Ja, normalt er der jo næsten ingen grænser for den deltagelse, man viser de ledige: man taler meget om den psykiske virkning af at være arbejdsløs — dette med at være sat udenfor — men når man hører debatten her, hvor der skal tages konkret stilling, er det, ligesom det glemmes.

Hvordan tror man det virker på de 140.000 arbejdsløse, når man ved udvalgsbehandlingen og her fra folketingets talerstol taler, som om det var mennesker, der ikke ønskede at være med til at yde noget i den fælles arbejdsindsats? Det er i virkeligheden det, man siger. Man siger: hvis man virkelig giver dem fuld erstatning for det, de har sat til ved arbejdsløsheden, vil de unddrage sig arbejde. Ikke alene kræver det en dokumentation, men bør man ikke også være så ærlig, at man, ud fra de oplysninger man har, erkender omfanget af det problem, man her lægger frem? Vi ved alle, at der er mennesker, der er skadet af det samfund, vi lever i, mennesker, som ikke har kunnet holde til ræset, og jeg kan godt sige: vi ved udmærket godt i arbejdsløshedskasserne, at der er mellem $\frac{1}{2}$ og 1 pct. af dem, der modtager understøttelse, som ikke kan klare sig ude på arbejdsmarkedet og derfor måske vil unddrage sig at blive sendt i arbejde. Det er størrelsesordenen, og det er et spørgsmål, om ikke vi skal erkende, at i det samfund, vi har, må der også være en sådan spildprocent. Men her skærer man over én kam og siger: hvis vi giver dem mere i understøttelse, vil de ikke ud at arbejde. Det er jo ikke rigtigt; det er rigtigt, at der finder misbrug sted af arbejdsløshed, men det er ikke fra de arbejdsløses side, det er fra de borgerlige partier, som kynisk bruger arbejdsløsheden som politisk pressionsmiddel.

Det så vi ved optakten til overenskomstforhandlingerne, hvor den tidligere regering hver eneste aften i radio og fjernsyn sagde: denne overenskomstsituation er noget helt andet: nu drejer det sig ikke om at fravriste arbejdsgiverne indrømmelser, nu drejer det sig om, at de, der er i arbejde, holder igen, således at de andre kan komme i arbejde;

det var det, man sagde. Men de, der kender lidt til udviklingen i de seneste måneder, ved, at Arbejdsgiverforeningen kynisk siger nej til ethvert krav eller ethvert forslag om indrømmelser med henvisning til de arbejdsløse. Jo, det misbruges, men det misbruges ikke af de arbejdsløse.

Der er to måder, man kan anskue de arbejdsløse på. Den ene er den, at det er mennesker, der unddrager sig fællesskabet og ikke vil være med til at arbejde — og så er det selvfølgelig rigtigt, man ikke skal give dem understøttelse. Men det er nu min opfattelse, at det er forkert. Det, der sker, er, at man her får nogle tilfældige mennesker til at bære byrden af en forkert politik, at man ønsker at rette op på den økonomiske situation, der er skabt i dette land, ved at lade nogle enkelte undgælde, og derfor er vor principielle holdning den, at der skal ydes fuld erstatning til de arbejdsløse.

Derfor har vi stillet nogle ændringsforslag til det, der er lagt frem fra regeringens side, for vel er det et skridt på vejen, og vi vil sikre dets gennemførelse, men vi vil også prøve på at forbedre det ved at stemme for ændringsforslagene i betænkningen fra SF og VS og så naturligvis for de ændringsforslag, vi selv har stillet.

Må jeg lige sige til hr. Ninn-Hansen, som taler om de 85 pct.: nej, det gælder ikke mere; i dag ville det være meget enkelt at komme hen til, at det alene var medlemmerne selv, der betalte understøttelsen, hvis blot man fik arbejdsløshedstallet ned. I dag er det sådan, at man betaler et fast beløb, uanset om der er $\frac{1}{2}$ pct., eller der er 14 pct. arbejdsløse, fra de forsikredes side, og det er vel rigtigt, at i dag må staten yde noget mere, fordi vi har så høj en procent, men det kunne man bedst ændre ved at sikre, at arbejdsløshedstallet gik ned.

Som sagt er vor principielle stilling den, at man skal yde fuld erstatning, og derfor har vi stillet vort ændringsforslag nr. 1, hvor vi taler om, at beregningsgrundlaget for højden af dagpengebeløbet må være det enkelte fags gennemsnit i hovedstaden; det gør vi ud fra den kendsgerning, at det skulle give mulighed for, at man fik fuld erstatning.

Må jeg i den forbindelse sige, at når man taler om normallønssatser og deres højde, skal man stadig væk erindre sig, at det er

[Jørgen Jensen.]

den enkeltes hidtidige fortjeneste, der er grundlag for, hvad han kan få i understøttelse, også selv om man sletter 90 pct.-grænsen. Det borttager i og for sig grundlaget for bemærkningerne om, at man har fået så høj en understøttelsessats, at det skulle fratage den enkelte ønsket om at gå i arbejde, og at der skulle være tale om spekulation i at gå arbejdsløs.

Det andet ændringsforslag, vi har stillet, gælder for det første dette, at vi ønsker, at når man er meldt ledig, skal det, man har opgivet som fortjeneste, reguleres ikke alene med dyrtidsregulering, men også med den almindelige lønudvikling. Det ville være en naturlig følge af langvarig arbejdsløshed, at man gik med til noget sådant.

Det andet, der ligger i ændringsforslaget, er spørgsmålet om feriepenge. Enhver må vide, at med det omfang, arbejdsløsheden har, med den lange tid mange har gået arbejdsløse, er der en lang række mennesker, der er i klemme, og vi synes, det er rimeligt, at man også opsparer feriepenge.

Det sidste ændringsforslag, vi har stillet, vedrører spørgsmålet i § 64 om dem, der modtager anden ydelse af samfundet; det kan være enkepensionister, det kan være invalidepensionister, og det kan være dem over 67 år. Der er mange af dem, som har mulighed for fuldt ud at udfylde en arbejdsplads, og som også ønsker at arbejde, men som samfundet erkender har vanskeligheder på visse områder.

Man kunne i § 51, stk. 2, sikre, at de ikke fik dobbeltdækning fra samfundets side, men det måtte være rimeligt, at de mennesker, som er villige til at arbejde, som kan udføre en gerning, ikke bliver straffet, når samfundet har ført en forkert politik og dermed kastet dem ud i arbejdsløshed.

Vi vil som sagt støtte regeringsforslaget på den måde, at vi vil prøve at forbedre det. Det vil sikkert også gavne regeringen i diskussionen bagefter, for det er ikke det, som man burde give de arbejdsløse i dag. Vi vil stemme for ændringsforslagene fra SF og VS i betænkningen, og vi opfordrer til at støtte de forslag, vi har lagt frem.

Arnfast (CD):

Centrum-demokraterne har ikke været med i dette udvalgsarbejde, idet vi ikke

siddet i udvalget, men vi kan tilslutte os de ændringsforslag, der er stillet af socialdemokratiet, kristeligt folkeparti og de radikale, og det gør vi ud fra den betragtning, at der her ligger betydelige forbedringer, så vidt vi kan se. Det gælder både de selvstændige og forkortelsen af tiden, man skal stå i kassen, og også det arbejde, der er lovet med hensyn til de værnepligtiges forhold.

Vi tilslutter os altså det forlig, som er indgået mellem de partier, der har arbejdet med denne sag.

Kurt Hansen (VS):

Det forlig, som nu er kommet i stand mellem socialdemokratiet, det radikale venstre og kristeligt folkeparti, vil jeg tillade mig at betegne som et tyndbenet forlig. Selv et beskedent forslag som det af arbejdsministeren i sin tid fremsatte skulle altså yderligere forringes, førend der kunne opnås tilslutning fra visse af de borgelige partier. Der er ingen tvivl om, at mange af de arbejdsløse vil undre sig over, at den lovgivning, som skulle give dem bedre økonomiske forhold, ikke i større udstrækning, end tilfældet er, har taget højde for de krav, der gang på gang er blevet rejst fra arbejdspladsernes side og gang på gang er blevet ført frem på fagforeningsmøder og lignende steder.

Men vi er måske nogle stykker, der undres lidt mindre. Hvorfor skulle netop det folketing, som i en meget lang periode ensidigt har lovgivet til fordel for kapital-ejerne, pludselig gå hen og lave en solidarisk omfordeling blandt lønarbejderne, der sikrede, at de i mindre udstrækning, end tilfældet ellers ville være i dag, kom til at betale omkostningerne ved kapitalismens krise og den kapitalistiske produktionsmådes planløshed? Det virker jo nærmest forrykt. Men fordi arbejdsløshedslovgivningen også i denne omgang, må man nok sige, fremtræder som en noget blodfattig mumie, er der ikke nogen grund til at give op. Tværtimod må de aktiviteter, der er i gang i arbejdsløshedskomiteerne, i arbejdsløshedsudvalgene, intensiveres yderligere, og det må i større udstrækning end hidtil dreje sig om klare, konkrete aktiviteter blandt de arbejdsløse, som man søger at knytte sammen med de aktiviteter, der foregår blandt arbejderne i øvrigt, i særdeleshed på arbejds-

[Kurt Hansen.]

pladserne. Derfor er det nok vigtigt, at man i mindre udstrækning end hidtil bare sender resolutioner og opfordringer til regering og folketing om at gøre dette og hint. Vi ser her, hvad der kommer ud af sådanne opfordringer. Det, der er brug for nu, må være det stik modsatte af det, der kommer ud af de opfordringer. Der vil nemlig kun komme passivitet, og det, vi har brug for, er aktivitet.

De ændringsforslag, som VS har stillet til denne lovgivning, vil uden tvivl blive nedstemt med et massivt arbejderfjendsk flertal, men vi har stillet disse ændringsforslag for at markere vores holdning til arbejdsløhedssituationen, ikke fordi det er hele vores arbejdsløshedspolitik, den skal hovedsagelig føres blandt de arbejdsløse, men det er den del af den, der kan støttes fra parlamentarisk hold.

Selvfølgelig skal de folk, der er kastet ud i arbejdsløshed, have fuld dækning. Selvfølgelig skal det være muligt at blive nydende medlem af en arbejdsløhedskasse fra det øjeblik, man indtræder. Optagelsen i en arbejdsløhedskasse sker jo altid fra den arbejdsplads, som man bliver ansat på, og ikke direkte igennem kassen.

Den berygtede deportationsparagraf i arbejdsløhedsloven vil vi også have fjernet, men der ligger nok for store manipulationsmuligheder i den til, at dette folketing vil være med til at fjerne den, for store manipulationsmuligheder fra kapitalejernes side. Det samme med § 61 i arbejdsløhedsloven, der til enhver tid sikrer, at man fra lovgivningsside kan fratage arbejdsløse medlemmer deres ret til understøttelse, hvis 65 pct. af kollegerne inden for den samme afdeling eller samme kasse er ude i konflikt.

De forslag, jeg her har nævnt, sammen med de øvrige ændringsforslag, som VS har stillet, vil betyde betydelig bedre økonomiske forhold for de arbejdsløse, samtidig med at vi fjerner nogle af de mest horrible paragraffer i hele arbejdsløhedslovgivningen, der kun tjener til at stække og pacificere arbejderne i helt konkrete situationer.

Gennemførelsen af disse ændringsforslag ville oplagt betyde forbedrede forhold for de arbejdsløse, men det er sikkert at gå for vidt inden for det borgerlige demokratis de-

mokratiske frihedsrettigheder; dér kan de forslag næppe få tilslutning.

Jeg vil ikke forsøge at lægge skjul på, at der i forliget er tale om forbedringer, selv om det er småforbedringer, der er utilstrækkelige. Vi vil støtte hver eneste ting i denne lovgivning, som er et reelt fremskridt for lønarbejderne. Vi vil altså støtte det, der er kommet ud af forliget, og vi vil støtte de ændringsforslag, der er kommet fra det kommunistiske parti og fra SF, ligesom vi naturligvis også anbefaler, at man stemmer for de af VS stillede ændringsforslag.

Arbejdsministeren (Erling Dinesen):

Jeg vil gerne allerførst takke arbejdsmarkedsudvalget for det omfattende arbejde, man har udført i forbindelse med dette lovforslag.

Jeg vil også gerne understrege, at jeg er glad for det forlig, vi har opnået med det radikale venstre og kristeligt folkeparti. Det betyder, som det har været fremhævet, at vi nu opnår vigtige og påkrævede forbedringer for de arbejdsløse, selv om vi ikke for alvor får forslaget gennemført. Det kan man naturligvis, som vi har hørt det her i dag, og som det fremgår af betænkningen, kritisere fra forskellige partiers side. Men forholdet er jo det, at havde vi indtaget samme holdning som disse partier til dette lovforslag, var ingenting til gavn for de arbejdsløse blevet gennemført. Det synes jeg man burde tænke på, og jeg er i alle tilfælde helt sikker på, at det gør de arbejdsløse.

Jeg ville også gerne have set en anden aldersgrænse, men jeg tror, det er et væsentligt fremskridt, at vi nu får de 17 år. Jeg tror, vi løser de fleste problemer for de unge, fordi mange af dem først går ud af skolen i 16-17 års alderen, og hertil kommer så, at de 12 måneders ventetid før ret til understøttelse nedsættes til 6 måneder. Det betyder, når vi ser de to bestemmelser i sammenhæng, at de unge hurtigere kommer ind i forsikringen. Jeg skal ikke gå ind på spørgsmålet om ophævelse af 90 pct. grænsen, som der ikke var politisk mulighed for at få gennemført. Det må vi tage til efterretning.

Især hr. Ninn-Hansen var inde på spørgsmålet om de værnepligtige, og jeg vil gerne her understrege, at jeg er helt klar over, at de kan være stillet over for alvorlige pro-

[Arbejdsministeren.]

blemer, når de hjemsendes uden mulighed for at få arbejde, når de ikke i forvejen er arbejdsløshedsforsikrede. Vi er derfor indstillet på at finde frem til en løsning under det udvalgsarbejde, som snart skal sættes i gang. Men jeg vil gerne videre sige, at de konservatives forslag om, at værnepligtige efter hjemsendelsen skulle kunne optages i og få dagpenge fra en arbejdsløshedskasse, umiddelbart bryder med de grundlæggende principper i arbejdsløshedsforsikringen. Det hænger sammen med arbejdsløshedsforsikringens opbygning i fagligt afgrænsede arbejdsløshedskasser, med reglen om de 5 ugers arbejde forud for optagelsen, og disse regler er så fundamentale for forsikrings-systemet, at det ville være meget uheldigt med isolerede ændringer. Vi ville også komme ud for en forskelsbehandling mellem de værnepligtige, som var arbejdsløshedsforsikrede før militærtjenesten, og de grupper, som uden forsikring opnåede ganske samme rettigheder uden forud at have været forsikret. Men som jeg allerede har nævnt det, er vi meget positivt indstillet over for det problem, der ligger her, og vi vil gerne medvirke til at løse det så hurtigt som muligt.

De halvårslige reguleringer af dagpengene vil man fra venstres og konservativ side ikke vil være med til, og det er jeg egentlig lidt forbavset over, det gælder især venstre, idet jeg regnede med, det var det, man tidligere har været indstillet på. Jeg vil blot sige, at vi har gennem de senere år oplevet, at dagpengene halter langt bagefter pris- og lønudviklingen, helt op til et par år, og det, der sker med dette forslag, er jo kun, at vi fremtidig får en regulering to gange om året, på samme måde som det sker med løningerne gennem de dyrtidsreguleringsaftaler, der findes både inden for det offentlige område og på det private arbejdsmarked. Derfor vil jeg gerne sige til hr. Henning Philipsen, som nævnte forholdet mellem de arbejdende og de arbejdsløse pr. 1. januar 1976, at udgangspunktet også for denne regulering jo er oktober 1974; der er altså stadig et efterslæb.

Hr. Glensgård mente, at det var et makværk af et politisk forlig. Jeg skal ikke kommentere dette ud over at bemærke, at det jo er en ekspert, der udtaler sig.

Over for hr. Ingomar Petersen vil jeg

gerne understrege det vigtige i at få oprettet en arbejdsløshedskasse for selvstændige erhvervsdrivende. Som vi allerede under første behandling gav udtryk for det, er vi meget positive heroverfor, ligesom vi også finder, at der er behov for udvalgsarbejdet.

Hr. Ninn-Hansen havde blandt andet den afgørende indvending, at med dette forslag blev forskellene mellem dem, der er i arbejde, og de arbejdsløse formindsket. Det er desværre ikke tilfældet. Det, der er tale om, er, at man får den samme regulering fremover, som i øvrigt sker på arbejdsmarkedet, men der sker ingen niveauændringer.

Jeg siger endnu en gang tak for arbejdet og håber, at vi kan komme igennem med dette resultat til gavn for de arbejdsløse.

Glensgård (FP):

Hr. Svend Erik Sørensen bad mig dokumentere bemærkningerne om stemmekvæg og taburetraslen. Jeg vil vende dette spørgsmål om til hr. Svend Erik Sørensen. Såfremt der ikke er tale om disse ting, skulle vi have mulighed for et politisk flertal, et politisk forlig, men måske i en anden retning: spørgsmålet om, at vi ikke længer skal tvangsstøtte visse politiske partier. Såfremt vi skal have det afkræftet, så lad os i det kommende udvalgs møde få det flertal for dette forslag.

Røtzler Møller (V):

Hr. Kaj Poulsen var lidt forundret over et afsnit i en artikel, jeg havde skrevet, og jeg skal da kun her gentage, hvad der også er andre der har været inde på — mit partis ordfører og hr. Ninn-Hansen — at vi gør det sværere og sværere for de ledige, når de skal gå over på lønsatser, der kan være mindre end understøttelsens maksimum. Jeg har mødt eksempler på dette synspunkt både for arbejdere, for lønmodtagere og for funktionærer. Endelig tror jeg også, vi skal passe på ikke at gøre det sværere, end godt er, for arbejdsformidlingen som sådan, de har det svært nok i forvejen.

Hr. Ninn-Hansen var inde på nogle betragtninger omkring de selvstændige, og vi kan følge hr. Ninn-Hansens betragtninger meget langt, det har vi jo talt om i arbejdsmarkedsudvalget. Arbejdsministeren kommenterer det med, at han allerede ved første behandling var inde på noget lignende. Jeg

[Ratzler Møller.]

kan så bare konstatere, at vi på det område ikke har set ret store fremskridt fra socialdemokratiets eller fra ministerens side, men det vil da være godt, om vi kan nå så langt som muligt og eventuelt nå et godt resultat her inden sommerferien.

Med hensyn til deltidsarbejde var hr. Ninn-Hansen inde på en bemærkning om, at man godt kunne støtte forslaget om en nedsettelse til 15 timer. Man kan så få den opfattelse, at venstre skulle være imod deltidsarbejde. Det er venstre absolut ikke. Alle må tage så lidt og så meget arbejde, som den enkelte selv lyster. Spørgsmålet er blot, hvornår vi skal kompensere et løntab med arbejdsløshedsunderstøttelse, og det er derfor, vi endnu holder fast ved de 20 timer.

Hermed sluttede forhandlingen.

Ændringsforslag nr. 1 i betænkningen *vedtoges* med 86 stemmer mod 23; 34 medlemmer stemte hverken for eller imod.

Ændringsforslag nr. 3 i betænkningen *forkastedes* med 88 stemmer mod 64.

Ændringsforslag nr. 4 i betænkningen *forkastedes* med 134 stemmer mod 19.

Ændringsforslag nr. 5 i betænkningen *vedtoges* med 141 stemmer mod 8; 7 medlemmer stemte hverken for eller imod.

Ændringsforslag nr. 6 og 7 i betænkningen og ændringsforslag nr. 1 uden for betænkningen af *Jørgen Jensen* (DKP) (se foran) betragtedes som *bortfaldet* efter vedtagelsen af ændringsforslag nr. 5.

Ændringsforslag nr. 2 uden for betænkningen af *Jørgen Jensen* (DKP) (se foran) *forkastedes* med 136 stemmer mod 19.

Ændringsforslag nr. 8 i betænkningen *forkastedes* med 136 stemmer mod 19.

Ændringsforslag nr. 9 i betænkningen *forkastedes* med 136 stemmer mod 19.

Ændringsforslag nr. 10 i betænkningen *forkastedes* med 88 stemmer mod 68.

Ændringsforslag nr. 11 i betænkningen *forkastedes* med 136 stemmer mod 11; 7 medlemmer stemte hverken for eller imod.

Ændringsforslag nr. 12 i betænkningen *forkastedes* med 136 stemmer mod 18.

Ændringsforslag nr. 13 og 14 i betænkningen betragtedes som *forkastet* med samme stemmetal som ændringsforslag nr. 12 i betænkningen.

Ændringsforslag nr. 15 i betænkningen *forkastedes* med 98 stemmer mod 17; 33 medlemmer stemte hverken for eller imod.

Ændringsforslag nr. 2 i betænkningen betragtedes som *forkastet* med samme stemmetal som ændringsforslag nr. 15 i betænkningen.

Ændringsforslag nr. 16 i betænkningen *vedtoges* uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 17 i betænkningen *forkastedes* med 131 stemmer mod 17.

Ændringsforslag nr. 18 i betænkningen *forkastedes* med 131 stemmer mod 17.

Ændringsforslag nr. 19 i betænkningen betragtedes som *forkastet* med samme stemmetal som ændringsforslag nr. 18 i betænkningen.

Ændringsforslag nr. 3 uden for betænkningen af *Jørgen Jensen* (DKP) (se foran) *forkastedes* med 131 stemmer mod 16.

Ændringsforslag nr. 20 i betænkningen *forkastedes* med 92 stemmer mod 56.

Ændringsforslag nr. 21 i betænkningen betragtedes som *forkastet* med samme stemmetal som ændringsforslag nr. 17 i betænkningen.

Ændringsforslag nr. 22 i betænkningen *forkastedes* med 109 stemmer mod 39.

§ 1 med de foretagne ændringer *vedtoges* uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 23 i betænkningen

om en ny affattelse af § 2 og § 2 i den nye affattelse vedtoges uden afstemning.

Lovforslagets overgang til tredje behandling vedtoges uden afstemning.

Første næstformand (Grete Hækkerup).

Lovforslaget går nu til fornyet behandling i udvalget.

Den næste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til lov om undgåelse af Fiskebækbroprocessen [af Hölge m. fl.].

(Lovforslag nr. 222. Fremsat 15/5 75).

Lovforslaget sættes til forhandling.

Ministeren for offentlige arbejder (Niels Matthiassen):

Når jeg ikke kan indtage nogen positiv holdning til det fremsatte forslag til lov om undgåelse af Fiskebækbroprocessen, så skyldes det, at det rører ved fundamentale statsretlige principper. Det måtte være yderst betænkeligt, såfremt lovgivningsmagten skulle søge at gribe ind og træffe en endelig afgørelse i en verserende retslig tvist af den foreliggende art mellem staten og en amtskommune. Amtsrådet har ikke villet anerkende noget ansvar, og sagen henhører herefter retligt under domstolene eller eventuelt en voldgiftsret.

Jeg skal understrege, at det er mit ønske, som det også har været min forgængers, at vi søger at nå helt til bunds i denne sag. Staten kan som offentlig bygherre ikke uden videre affinde sig med, at en ny og næsten fuldt færdig bro pludselig styrter sammen. Omfanget af ulykken, såfremt broen havde været trafikeret, ville have været katastrofalt og uoverskueligt. En tilbundsgående undersøgelse af brostyrtets årsager og en mulig placering af ansvaret for ulykken må anses for at være af væsentlig betydning for at undgå tilsvarende ulykker i fremtiden med deraf følgende risiko for tab af menneskeliv og med omkostninger af et helt andet omfang end de i bemærkningerne til lovforslaget omtalte retsomkostninger. Samtidig vil det være af vigtighed, at man ved en

retslig afgørelse i denne konkrete sag får retningslinjer for afklaring af forskellige ansvarsproblemer inden for byggeriet. Dette ikke mindst af hensyn til det samarbejde inden for det statslige vejbyggeri, der er etableret med amtskommunerne og en række kommuner, og som kommunerne har ønsket.

Af de nævnte grunde er vi derfor i de overvejelser om sagen, vi har i gang i ministeriet, nået til det synspunkt, at der i forlængelse af det betydelige undersøgelsesarbejde, der allerede nu er foretaget, nu bør stiles imod en egentlig retsafgørelse.

Jeg må således i det hele tage afstand fra det fremsatte lovforslag og også den noget forenkede problemstilling, jeg synes er udtrykt heri. Den foreslåede løsningskarakteristik som salomonisk med henvisning til Første Kongebog kap. 3., vers 16-28, kan jeg ikke tilslutte mig. Kong Salomons trusel om at dele det levende barn blev jo netop fremsat, for at han til slut kunne afsige en retfærdig dom til fordel for den rette moder.

Kampmann (S):

Jeg skal ikke bruge mange ord på lovforslaget. Når man ikke vil bruge stærkere ord her i folketinget, kan man jo nøjes med at sige, at forslaget er mindre gennemtænkt.

Det, der var formålet med forberedelse til retssagen, således som hr. Hölge og medforslagsstillerne formentlig ved det, var én gang for alle at få placeret ansvaret ved rådgivnings- og tilsynsvirksomhed. Jeg anser det for at være meget væsentligt at få placeret den slags ansvar i betragtning af, at det ofte er meget vanskeligt netop med ansvarets placering, og dér må det for mig gælde, at det er ganske ligegyldigt, om den tilsynsførende er en offentlig myndighed eller en halvoffentlig myndighed eller en privat myndighed. Ansvar skal placeres, og derfor må retssagen have lov til at gå sin gang.

Der er jo det interessante ved hr. Hølges forslag, at det i virkeligheden placerer en del af ansvaret, nemlig hos Københavns amt. Når man fastlægger et beløb på 17½ mill. kr., så må det da være i et eller andet forhold til det ansvar, man mener der ligger hos Københavns amt, og dermed spiller man altså i fremskridtspartiet domstol i det